

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-3-14 (Öneraştırma)
Karar Sayısı : 11-17/332-102
Karar Tarihi : 24.3.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Nazlı VAROL, Nilgün KOCADAĞ

C. ŞİKAYET

20

EDENLER :- Felahiye Toprak Analiz Lab. Bah. Kül. Zir. Mak. ve Aletleri Zirai İlaç ve Güb. Tar. Ür. Yaş Mey. Seb. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Kale Mah. Belediye Sarayı Kat:3 Felahiye / Kayseri
- Özel İrem Toprak Analiz Merkezi
Eski Sanayi Bölgesi 9. Cad. 17-B Kocasinan / Kayseri

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILANLAR:

30

- Kayseri İl Özel İdaresi Çevre, Tarım ve Hayvancılık Daire Başkanlığı Toprak Analiz Laboratuvarı
Kocasinan Bulvarı No:157 Kayseri

E. DOSYA KONUSU: Kayseri İl Özel İdaresi Toprak Analiz Laboratuvarı'nın uyguladığı düşük fiyatların diğer toprak analiz laboratuvarlarını zarara uğrattığı iddiası.

40

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Felahiye Toprak Analiz Laboratuvarı Bah. Kül. Zir. Mak. ve Aletleri Zirai İlaç ve Güb. Tar. Ür. Yaş Mey. Seb. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Felahiye Toprak Analiz Lab.)'ye ait başvuruda özetle; Türkiye genelinde devlet kurumları ve özel toprak analiz laboratuvarlarında 25-35 TL arasında bir fiyatla toprak analizi yapıldığı, başvuru sahibinin maliyetleri doğrultusunda ... TL'ye toprak analizi yapabildiği, buna karşılık Kayseri İl Özel İdaresi Toprak Analiz Laboratuvarı'nın 8 TL'ye toprak analizi yaptığı, bu durumun kendilerini zor durumda bıraktığı belirtilerek gereğinin yapılması talep edilmiştir.

Öte yandan Özel İrem Toprak Analiz Merkezi tarafından yapılan başvuruda özetle; piyasada ortalama toprak analiz ücretinin 35 TL civarında olduğu, analizin maliyetinin ise TL olduğu, Kayseri İl Özel İdaresi Toprak Analiz Laboratuvarı'nın analiz birim fiyatını 9 TL olarak uyguladığı belirtilerek, bu fiyat politikası hakkında gereğinin yapılması talep edilmiştir

50 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 17.1.2011 tarih ve 459 sayı; 21.1.2011 tarih ve 660 sayı ile giren başvurular üzerine hazırlanan 21.1.2011 tarih ve 2011-3-14/İİ-11-376.NV sayılı İlk İnceleme Raporu Rekabet Kurulu'nun 3.2.2011 tarih ve 11-07/125-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 15.3.2011 tarih ve 2011-3-14/ÖA-11-376.NV sayılı Önaraştırma Raporu 18.3.2011 tarih ve REK.0.07.00.00-110.02.02/87 sayılı Başkanlık önergesi ile 11-17 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

60 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili Raporda özetle; Kayseri İl Özel İdaresi Toprak Analiz Laboratuvarı'nın düşük ücretle toprak analizi yaptığı iddialarına yönelik olarak, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına yer olmadığı ve dolayısıyla şikâyetlerin reddinin gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

70 Önaraştırmaya konu iddialar, diğer teşebbüsler tarafından TL aralığında ücretlendirilen toprak analiz hizmetlerinin Kayseri İl Özel İdaresi Toprak Analiz Laboratuvarı tarafından maliyetlerin altında olduğu tahmin edilen 8-9 TL olarak ücretlendirildiği yönündedir. Kayseri İl Özel İdaresi Toprak Analiz Laboratuvarı'nın şikâyetlere konu tek taraflı faaliyetleri 4054 sayılı Kanun'un "Hakim Durumun Kötüye Kullanılması" başlıklı 6. maddesi kapsamında "yıkıcı fiyatlandırma" olarak değerlendirilebilecektir. Yıkıcı fiyat konusunu ilginç kılan, kavram ile rekabet politikasının amacı arasındaki gerilimdir. Rekabet politikasının bir hedefi de teşebbüsleri rekabete teşvik ederek pazarda fiyatların düşmesini sağlamaktır. Oysa 80 kimi zaman düşük fiyatlar da rekabeti bozucu etki yapabilirler. Herhangi bir düşük fiyat stratejisinin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin "yıkıcı fiyat" uygulamak suretiyle ihlali olarak nitelendirilebilmesi için;

- ihlal iddialarının yöneltildiği teşebbüsün ilgili pazarda hakim durumda olması,
- teşebbüsün maliyetinin altında fiyat uygulaması,
- belirlenen maliyet altı fiyatlandırmanın ilgili pazardaki diğer teşebbüsleri piyasa dışına itecek kadar uzun sürmesi,

90 şartlarının bir arada gerçekleşmesi gerekmektedir. Bu şartlardan herhangi birinin eksikliği durumunda ise bu tür fiyatlandırma stratejileri, rekabet hukuku bağlamında yıkıcı fiyatlandırma olarak nitelendirilemeyecektir.

Öte yandan hakim durumun kötüye kullanılması iddialarının incelenmesi sürecinde öncelikle ihlal iddiasının yöneltildiği teşebbüsün hakim durumda olup olmadığının tespiti yoluna gidilebileceği gibi, hakim durum değerlendirmesinden bağımsız olarak uygulamanın kötüye kullanma olup olmadığı da değerlendirilebilmektedir. Zira bir teşebbüsün eylemi kötüye kullanma teşkil etmiyorsa, teşebbüsün hakim durumda olup olmadığından bağımsız olarak, eylemin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal eder nitelikte olmadığı söylenebilecektir. Mevcut dosya kapsamında, Kayseri İl Özel

100 İdaresi Toprak Analiz Laboratuvarı'nın hakim durumda bulunup bulunmadığının tespiti yapılmaksızın, uygulamanın kötüye kullanma sayılıp sayılmayacağı değerlendirilecektir.

110 Toprak analizi, tarımsal faaliyetler için kullanılacak olan arazilere yeterli ve gerekli gübreleme yapılabilmesini sağlamak amacıyla o arazinin toprağının yetkilendirilmiş laboratuvarlarda incelenmesi işlemidir. Öneri sürecinde, şikayet konusu ile ilgili bilgi almak amacıyla şikayet edilen kuruluşun sorumlusu ile Raportörlerce yapılan görüşmeden, Kayseri'de toprak analizini desteklemek amacıyla çok sayıda özel teşebbüs ve kamu teşebbüsünün faaliyet gösterdiği, bu teşebbüslerin çok geniş bir ücret aralığının bulunduğu bilgilerine ulaşılmıştır. Öte yandan Kayseri İl Özel İdaresi Toprak Analiz Laboratuvarı da toprak analizi yapabilmek için gerekli izinleri almak suretiyle bu alandaki faaliyetlerini sürdürmektedir.

120 Buna ek olarak yapılan görüşmede laboratuvar sorumlusu, Laboratuvarın daha önceden Köy Hizmetleri bünyesinde faaliyet gösterdiğini, ancak daha sonradan İl Özel İdarelerinin kurulması ile birlikte Kayseri İl Özel İdaresi bünyesine alındığını, Laboratuvarında verilen toprak analiz hizmetinin daha önceki dönemlerde ücretsiz yapıldığını, halihazırda çiftçilerden sadece analiz masraflarına karşılık gelen 9 TL'nin talep edildiğini beyan etmiştir.

130 Elde edilen bilgilerden, şikayetlere konu Toprak Analiz Laboratuvarının, Kanun ile kurulmuş olan Kayseri İl Özel İdaresi'nin organlarından Çevre Tarım ve Hayvancılık Daire Başkanlığı bünyesinde hizmet veren Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü'ne bağlı olarak faaliyet gösteren bir birim olduğu anlaşılmıştır. İl Özel İdareleri, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'na dayanılarak, il halkının mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisidir. Tarım faaliyetleriyle ilgili hizmetlerde bulunmak, il özel idarelerine Kanun ile verilmiş yetki ve görevler arasında yer almaktadır. Kayseri İl Özel İdaresi Toprak Analiz Laboratuvarı, bu yetkiyi kullanarak faaliyet göstermekte, Laboratuvarın uygulayacağı ücretler İl Genel Meclisi tarafından her yılın Aralık ayında belirlenmektedir. Laboratuvar Sorumlusu, İl Özel İdaresi Toprak Analiz Laboratuvarı'nın toprak analiz hizmetini karlılık amacı gütmeyen, maliyetine verdiğini, amaçlarının Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı tarafından da çeşitli şekillerde desteklenen¹ toprak analizinin yaygınlaştırılması olduğunu beyan etmiştir. Analiz Laboratuvarı tarafından yapılan analizlerin bir süre öncesine kadar ücretsiz yapılıyor olması ve halihazırda sadece analiz masraflarının çiftçilerden talep ediliyor olması bu hizmetin ekonomik bir kaygıyla, rakiplerini piyasa dışına itmek amacıyla değil, tarımsal politikalar doğrultusunda kamu yararı amacıyla yapıldığını göstermektedir. Öte yandan Laboratuvar bu hizmetinden dolayı herhangi bir zarara da katlanmamaktadır.

140 Dolayısıyla, dosya kapsamında Kayseri İl Özel İdaresi Toprak Analiz Laboratuvarı'nın faaliyetlerinin kötüye kullanma olarak değerlendirilemeyeceği kanaatine ulaşılmıştır.

¹Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı tarafından 18 Mart 2010 tarih ve 27525 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, Çiftçi Kayıt Sistemine Dahil Olan Çiftçilere Mazot, Gübre ve Toprak Analizi Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair 2010/10 sayılı Tebliğ uyarınca çiftçilere verilecek toprak analiz desteği dekar başına 2,5 TL'dir.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

150

Dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.